

Finansdepartementet
Drottninggatan 21
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämningen SOU 2006:84

Den kommunalekonomiska utjämningen är en förutsättning för att Sveriges innevånare ska erbjudas likvärdig kommunal service oavsett strukturella förhållanden i den egna kommunen. LO förespråkar ett långtgående ekonomiskt utjämningsystem. Systemet ska vara långtgående både i inkomst- och kostnadsutjämningen.

Utredningens förslag till lönekostnadsutjämning

LO anser att det med alla sannolikhet föreligger strukturella löneskillnader mellan kommuner. LO anser även att kommuner med strukturella lönekostnadsskillnader bör få ersättning för detta inom det kommunalekonomiska utjämningsystemet.

I ett system med fullständig inkomstutjämning blir det av naturliga skäl mer rättvist om det sker en kompensation för strukturella löneskillnader. Personalkostnaderna är högre för vissa kommuner eftersom löneläget är högre, men skatteinkomsterna som behövs för att betala detta finns inte kvar inom kommunen, på grund av den långtgående inkomstutjämningen. Dessa har stället gått till andra kommuner via inkomstutjämningsystemet.

Men eftersom inkomstutjämningen i nuvarande system inte är fullständig, dvs kommuner med en hög skattekraft får behålla en viss del av "överinkomsterna" minskar också behovet av utjämning av strukturella löneskillnader. Idag får kommuner behålla viss del av skatteintäkterna som behövs för att betala personalens strukturellt betingade högre löner. I nuvarande system finns alltså redan en viss kostnadskompensation inbyggd i inkomstutjämningen.

Den nuvarande inkomstutjämningsen är, som utredningen konstaterar, "långtgående men inte fullständig". Det innebär att kommuner med högre lönekostnader till viss del redan är kompenserade för det. Före fastställande av beloppet varmed kommunerna med strukturella löneskillnader ska ersättas, så bör man beräkna graden av lönekostnadskompensation inom nuvarande system. Eftersom utredningen inte tydligt svarar på det blir det svårt att svara på om utredningens föreslagna nivå på lönekostnadsutjämningsen är rätt.

LO menar att dagens system till viss del har en inbyggd lönekostnadskompensation. Eftersom denna kompensation baseras på kommunens skattekraft och inte den faktiska lönekostnaden finns det en risk att kommuner överkompenseras. Denna överkompensation kvarstår även med utredningens förslag. LO anser att inga kommuner ska överkompenseras.

Utredningen har visat att beräkning av de strukturellt betingade löneskillnaderna inte låter sig göras utan viss möda. LO betvivlar inte att strukturellt betingade löneskillnader existerar mellan kommuner. LO betvivlar inte heller att utredningen valt en modell för beräkning av denna som idag på ett rimligt vis speglar dessa strukturella löneskillnader. Däremot ser LO ett möjligt problem med att utredningen valt köpeskillningen på småhus som variabel i modellen för att beräkna strukturellt betingade löneskillnader. Utan tvivel är det så att priset på småhus påverkas av inkomsten. Men även andra faktorer påverkar priset, t ex ränteläget och fastighetsskattens utformning. LO ser en risk att den valda modellen på längre sikt kan bli instabil då andra faktorer än lön påverkar köpeskillningen för småhus.

Utredningens förslag till permanent uppföljning av utjämningsystemet

LO har inget att invända mot utredningens förslag till organisation för administration och löpande uppföljning av utjämningsystemet. Den nuvarande ordningen som innebär att översyner utförs med flera års mellanrum har skapat en ryckighet som medfört onödiga påfrestningar på utjämningsystemet.

Utredningens övriga förslag

LO har heller inget att invända mot utredningens förslag om reviderad byggkostnadsutjämning och uppdatering av delmodellen hälso- och sjukvård.

Stockholm som ovan

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE

Wanja Lundby-Wedin

Thord Pettersson